

**Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központjának
Gyermejjóléti Szolgálat**

**Gyermejjóléti Szolgálat szakmai beszámolója
a 2014. év munkájáról**

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő, óvó speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgálat tevékenységi körében összegyűjti illetékességi területén a gyermekekkel kapcsolatos információkat, tájékoztatást nyújt a családokat érintő támogatási lehetőségekről, segíti a családokat, illetve gyermekeket érdekeik érvényesítésében, a család tagjaival együttműködve folyamatos családgondozói támogatást ad, hogy a gyermek otthoni környezetében kiegyensúlyozottan nevelkedhessen. Szükség esetén hatósági beavatkozást kezdeményez, amennyiben más lehetőség nincs a gyermek védelme érdekében. A védelemben vett gyermek esetében – kirendelt családgondozó útján – alapvetően a szociális munka eszközeivel segíti a gyermeket és a családot a veszélyeztető körülmények elhárításában. A családjából kiemelt gyermek visszahelyezését a családdal való kapcsolattartással, a változásra való motiválással, családgondozással segíti.

A szociális munka eszközeivel, szociális szolgáltatások biztosításával igyekszik elkerülhetővé tenni a hatósági beavatkozásokat. Megteremti annak lehetőségét, hogy a szükséges hatósági intézkedéseket körültekintő előkészítő munka, alternatív megoldások kipróbálása után hozzák meg az illetékesek.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer munkájának összehangolása révén koordinatív szerepet tölt be a gyermekvédelemben, a gyermekekkel kapcsolatba kerülő intézményhálózat között.

Polgár városában a Gyermekjóléti Szolgálat a Polgár Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltató Központjának intézményegységeként, a Családsegítő Szolgálathoz integrálva működik, s feladatát Polgár város közigazgatási területén végzi. A gyermekjóléti szolgálat önálló szakmai egységként látja el munkáját.

A gyermekjóléti szolgálat munkáját elsősorban az alábbi jogszabályok alapján végezi:

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

A szolgálat személyi és tárgyi feltételei

A gyermekjóléti szolgálatok személyi és tárgyi feltételeinek irányszámait és minimum normáit „A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről” szóló 15/1998. (IV.22.) NM. rendelet szabályozza az 1. számú mellékletében.

A szolgálat személyi feltételei jelenleg megfelelnek a jogszabályi követelményeknek.

2014. december 31-én az alábbi személyi feltételekkel működött a Gyermekjóléti Szolgálat

- 1 fő szakvizsgázott szociálpedagógus, aki a családgondozói feladatok mellett ellátta a szakmai irányítással kapcsolatos feladatokat is,
- 1 fő szociális munkás, aki családgondozói feladatok, valamint
- 1 fő szociálpedagógus, aki családgondozó gyakornoki feladatok ellátását végezte.

Gyermekjóléti szolgálatunk az alábbi szakemberekkel rendelkezett:

- A gyermekjóléti Szolgálat szakmai munkáját segítette 1 fő pszichológus, aki heti 2x2 órában látta el a pszichológiai tanácsadást 2014. március 15-ig. A tanácsadáson Polgár településen 16 fő vett részt 2014. évben.

A korábbi évekhez viszonyítva tapasztaljuk, hogy sok esetben fordulnak hozzánk jogi segítségért, mely esetekben többnyire nem tudunk tanácsot adni, ugyanis intézményünkben jogi végzettségű szakember nem áll alkalmazásban. Ezen klienseket átirányítjuk az ingyenes jogi tanácsadóhoz.

Tárgyi feltételek

Az épületben 1 dolgozószobában tartja ügyfélfogadását a Gyermekjóléti Szolgálat, ahol minden családgondozó munkavégzéséhez rendelkezésre áll internettel ellátott számítógép és egy közös nyomtató. Szolgálatunk saját használatú telefonnal és fax-készülékkel rendelkezik. A családgondozók mindegyikének saját íróasztala van, ahol fogadja a klienseket. A Gyermekjóléti Szolgálat tárgyi feltételeinek javítása szükségessé vált, mely leginkább a munkavégzéshez szükséges technikai eszközöket – számítógép, nyomtató és fénymásoló – kell, hogy érintse. A számítógépek elavultak, s emiatt nagyban akadályozzák a rajta végzett háttérmunkát, valamint 2012. július 01-től kötelező a Központi Elektronikus Nyilvántartás a Szolgáltatás Igénybevevőkről (KENYSZI) napi szintű használata, mely a kliensek TAJ alapú nyilvántartása. A rendszer web alapú, országos szintű.

A kliensek anyagait, személyes dokumentációkat kulccsal zárható szekrényben tároljuk. A Családsegítő Szolgálattal közös használatú interjúszoba és váró áll még rendelkezésre. A Szolgálat családgondozói számára nehézséget okoz a személyes segítő munka követelményeinek való megfelelés a kliensekkel végzett munka során, ezért igyekszünk az irodában egyszerre maximálisan két kliens ügyét intézni, egy harmadik klienssel való foglalkozáshoz, valamint egyéni esetkezelésre, segítő beszélgetésre a közös használatú interjú szobában van lehetőségünk.

A Gyermekjóléti Szolgálat interjú szobája helyszínül szolgált a pszichológiai tanácsadásnak, valamint jelenleg is helyet biztosít a kapcsolattartások megvalósításához. Azon kapcsolattartások megvalósításához, mely a jelenleg nevelésben lévő – korábban gondozott – gyermekek és a vérszerinti szülők között valósul meg. A vérszerinti szülővel pedig a családgondozó a nevelésben lévő gyermekek hazagondozása érdekében áll kapcsolatban. A Szolgálatunknál ezen fajta, illetve a felügyelt kapcsolattartások száma is emelkedő tendenciát mutat a korábbi évekhez képest.

A fent felsorolt hiányosságok az egész intézmény által nyújtott szolgáltatások vonatkozásában is fennállnak.

A Szolgálatnál nyilvántartott és vezetett dokumentáció

- A Szolgálat egészére vonatkozó, a működést biztosító és engedélyező okiratok (alapító okirat, SZMSZ, éves költségvetés, munkaköri leírások, szakmai program) példányai intézményünkben megtalálhatók.

- A Gyermekjóléti Szolgálat megalakulása óta eltelt időszakban készült beszámolók, statisztikák, előterjesztések, szakmai anyagok, konferenciák, rendezvények összefoglalói szintén rendelkezésre állnak saját dolgozóink és a hozzánk érkező terepgyakornokok számára.
- A napi munka során vezetett dokumentációk:
  - a.) A forgalmi napló a gyermekjóléti szolgálatot felkereső kliensek számát tükrözi.
  - b.) A gondozott gyermekekről nyilvántartást vezetünk a jogszabályban meghatározott módon (IX. számú adatlap)
  - c.) Minden gondozott gyermekről vezetjük a jogszabályban előírt „Gyermekeink védelmében” elnevezésű dokumentációs és együttműködési rendszer adatlapjait (Törzslap, „GYSZ-1” – GYST-8” adatlapok). A családgondozók tapasztalataikról, családlátogatásaikról feljegyzéseket készítenek, valamint esetvezetésben rögzítik a családdal kapcsolatos információkat.
  - d.) Minden családgondozó családlátogatási naplót vezet, melyben a gondozott családoknál tett látogatásait rögzíti.
- 2012. július 01-től Szolgálatunk számára kötelező a Központi Elektronikus Nyilvántartás a Szolgáltatást Igénybevevőkről (KENYSZI) napi szintű használata, amely a kliensek TAJ alapú nyilvántartása. A rendszer web alapú, országos szintű. A szolgáltatást igénybe vevők (alap ellátott és védelembe vett gyermekek) személyes adatait tartalmazza, s szükséges napi szinten jelenteni az ellátottak létszámát.

A KSH évente kér statisztikai adatokat a Szolgálat működéséről. A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának megkeresése alapján kimutatás készül a családon belüli erőszak problémakörben és a bűnelkövető kiskorú és fiatalkorú kliensekről.

Szakmai tevékenységünk

A Szolgálat nyitott intézmény, szolgáltatásai ingyenesek. A szolgálat hetente egy nap (szerda) 7.30-18.00 óráig tart nyitva, s hosszabbított ügyfélfogadást tart. Ekkor a dolgozó szülők is felkereshetik szolgálatunkat. Működése nem hatósági, hanem szolgáltató jellegű. Az együttműködés elvére épül, igyekezve ezzel megelőzni a hatósági intézkedést. A segítségnyújtás főbb formái között információnyújtás, tanácsadás, ügyintézés, segítő beszélgetés, mentális gondozás, életviteli tanácsadás szerepel.

A 15/1998. (IV.22.) NM rendelet 29. §. (1) bek. b) pontja értelmében a családgondozó részére „a heti munkaidőkeretnek legalább a felét kötetlen munkaidő-beosztás keretében, a személyes segítő munka, illetve az adatgyűjtés helyszínén való elvégzése”, azaz a családlátogatás, családgondozás lehetősége biztosított. A családgondozók családgondozást végeznek a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében. Munkamódszerük az egyéni esetkezelés, segítő beszélgetés és szabadidős programok szervezése.

Polgáron a gyermekjóléti szolgálat által ellátott családok száma: 32, ezen belül az ellátott gyermekek száma 85 fő. A szolgálat a nevelésbe vett, szakellátásban részesülő és az utógondozott gyermekekkel is foglalkozik, amely 2014. évben 31 gyermeket, 14 családot jelentett.

Gondozási esetek	
Család	46 család
Gyermek	116 fő
Ebből:	63 fő
-alapellátás (gyermek)	
-védelembe vétel (gyermek)	22 fő
-szakellátásban részesülő gyermek (nevelésbe vett, utógondozott)	31 fő

A tavalyi évben 14 gyermek és annak családja esetében került sor ellátásba vételre a Gyermekjóléti Szolgálatunknál, melyből 3 gyermek a szülővel közösen kezdeményezte a kapcsolatot, míg 11 gyermek vonatkozásában más intézmény, jelzőrendszer, szervezet, illetve hatóság által kötelezett irányította intézményünkhöz.

A gyermekvédelmi alapellátás keretében a gyermekek és családjaik együttműködése az önkéntességen alapul. Önkéntes megkeresés, illetve a jelzőrendszer által történt jelzés alapján kerülünk elsősorban a családokkal kapcsolatba.

Az **alapellátásban** történő családgondozás esetén a családgondozó szükség szerint, havonta 1-4 alkalommal keresi fel a családot saját otthonában. A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében kapcsolatot tart az oktatási intézménnyel, szükség esetén pszichológus segítségét is felajánlja a családnak. Tájékoztatást ad az igénybe vehető szociális ellátásokról, ügyintézésben, kérvények kitöltésében, kérelmek megfogalmazásában nyújt segítséget.

Nagyon sok családban alakul ki családi-kapcsolati konfliktus, amelyeknek szemtanúi illetve résztvevői lehetnek a családban élő gyermekek. Ilyenkor elsősorban a szülők között folynak viták, de gyakran a gyermekek válnak másodlagos áldozatokká. A családi viszályoknak gyakran kiváltó oka az alkoholos befolyásoltság, melynek gyakori következménye az agresszív viselkedés.

A családlátogatások során a szülőket gyermeknevelési, életmód- és életvezetési tanácsokkal látják el a családgondozók, abból a célból, hogy olyan körülményeket tudjanak kialakítani a családban, mely a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődését lehetővé teszi. Amennyiben a családgondozó úgy látja, hogy a veszélyeztetettség alapellátás keretén belül nem szüntethető meg, vagy az együttműködés hiányzik, kezdeményezi a gyámhatóságnál a **gyermek védelembe vételét**.

A gondozásba vétel csak egyik formája a segítségnyújtásnak. Ezek az esetek hosszú, alapellátás esetén minimum 6 hónapos, védelembe vétel esetén minimum 1 éves gondozási tevékenységet jelentett.

A **gyermek családból való kiemelésé** a családgondozó javaslatára abban az esetben történik, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti.

A következő táblázat a gondozott gyermekek számát mutatja családgondozónként, 2014. december 31-én.

	Gondozott gyermekek száma	Gondozott családok száma
Bartók-Varga Anikó családgondozó	47 fő	17 család
Horváthné Kacsá Judit családgondozó	55 fő	23 család
Farkas Krisztina 2014. szeptember 01-től	14 fő	6 család
Összesen	116 fő	46 család

Azonban a gondozásba vétel csak egyik formája a segítségnyújtásnak. Ezen kívül foglalkozunk olyan problémákkal is – regisztrált esetek -, melyek nem igénylik az alapellátásba vételt, tanácsadással, információnyújtással, közvetítéssel segítjük a családot a gyermekvédelmi problémái megoldásában. 2014-ban 97 fő jelnet meg tanácsadottként.

Tanácsadottként tartjuk nyilván az oktatási intézmények által küldött 10 órát meghaladó igazolatlan hiányzás miatt, egy-két, ill. három alkalmat igénylő eseteket is. Ilyen jellegű jelzések száma 2014-ban középiskolákból 14, általános iskolákból összesen 29 érkezett.

Egyre többször fordulnak elő olyan esetek, mely során egy személy bejelentéssel él egy gyermeket nevelő családdal kapcsolatban, bosszantás céljából. Azonban a gyermekjóléti szolgálat ezeket az eseteket is kivizsgálja, s ezen esetek is emelik a tanácsadottak létszámát.

Évről évre visszatérő gondot okoz a tankötelezettség elmulasztása. A védelembe vett és alapellátás keretében gondozott gyermekek veszélyeztetettségének oka elsősorban az iskolai igazolatlan hiányzás, valamint magatartási, beilleszkedési zavarok és az ezzel szorosan összefüggő szülői elhanyagolás. Az iskoláztatási támogatás szüneteltetésére vonatkozó új szabályozás értelmében a gyermekjóléti szolgálat a családdal való együttműködés keretében, az 50 órát meg nem haladó iskolai mulasztás esetén alapellátás eszközeivel nyújt segítséget a család számára a mulasztás okainak feltérképezésében és a problémák megoldásában.

50 igazolatlan óra után az iskoláztatási támogatás felfüggesztésre kerül, a hatóság pedig védelembe vételi eljárást indít a 16. életév betöltését megelőzően. A 16. életévüket betöltött gyermekeknél védelembe vételre csak akkor kerül sor, ha attól eredmény várható.

A törvényi szabályozás (védelembe vétel, iskoláztatási támogatás felfüggesztés) és fokozott családgondozás hatására némi javulás mutatkozik az iskolába járási morál területén, de még mindig előfordulnak olyan tanulók, akik kötelezettségeiket időnként megszegik.

A notórius hiányzóknál viszont a fenti eszközök kevés javulást hoznak. Abban a családban, ahol nem érték a tanulás és a tudás, az eredmény is nehezebben mutatkozik.

Továbbra is jelen vannak a deviáns viselkedésű gyermekek, ahol a háttérben gyakran a szülők elhanyagoló nevelése, agresszivitása, italozó életmódja áll. Különösen nagy a probléma ezeknél a gyerekeknél, mert a szülők sem következetesek, elvtelenül védik gyermekeiket, így a probléma kezelése komoly akadályokba ütközik.

További gondot jelent, a szülők életvezetési problémái, a gyermekekkel való kevés törődés és a helytelen nevelési attitűdök, kapcsolattartási problémák.

A védelembe vétel és az alapellátás keretében gondozott gyermekek veszélyeztetettségének oka elsősorban az iskolai tankötelezettség elmulasztása, illetve hiányos teljesítése, magatartási, beilleszkedési zavarok és azzal szorosan összefüggő szülői elhanyagolás.

Az év folyamán 7 új védelembe vétel történt Polgáron, mely 6 családot érintett. Okai: nagyszámú igazolatlan hiányzás, illetve az 50 óra igazolatlan hiányzás miatt szükségessé vált hatósági intézkedés foganatosítása.

Alapellátásba vétel 2014-ben 12 főt érintett, 6 családból. Okai: családon belüli bántalmazás, igazolatlan hiányzások, nem megfelelő higiénés körülmények, rendszertelen óvodába járás. Ideiglenes hatályú elhelyezésre, azaz családból való kiemelésre 1 gyermek esetében került sor.

Polgáron védelembe vétel, mint hatósági intézkedés 6 gyermek esetében szűnt meg. 1 gyermek esetében területi illetékesség megszűnése miatt, 2 esetben eredményesség, 2 gyermek tankötelezettségének megszűnése miatt, 1 fiatal esetében nagykorúvá válás miatt.

Alapellátás, mint gondozási tevékenység összesen 10 gyerek esetében szűnt meg. Megszűnésének oka: 5 fő eredményes gondozási tevékenység miatt, 1 fő esetében tankötelezettség megszűnése, 2 gyermeknél területi illetékesség megszűnése, 2 fiatal nagykorúvá válása miatt.

Nevelésben vett gyermekek családjának gondozása szűnt meg 4 esetben, nagykorúvá válás miatt.

Védelembe vételi esetek alakulása

	2012. év	2013. év	2014. év
Védelemben lévő gyermekek száma	50	25	22

Az adatokból kitűnik, a gondozási tevékenységünk száma az elmúlt 3 évben hullámzó tendenciát mutat. Látható, hogy a védelembe vétel, mint hatósági intézkedés igen magas számot mutat 2012 évben. Magyarázat elsősorban az 50 óra igazolatlan hiányzás miatt szükségessé vált hatósági intézkedés foganatosítása. 2013. évben a védelembe vételi esetek száma 50 %-kal csökkent. Okai magyarázhatóak egyrészt azzal, hogy azoknál a családoknál, ahol egyetlen bevételi forrás a gyermekek után járó ellátások, az iskolába járás, illetve a hiányzások igazolása fontossá vált, másrészt törvényi változások következtében a

16. életévüket betöltött gyermekeknél védelembe vételre csak akkor kerül sor, ha attól eredmény várható, illetve a tankötelezettség 16. életévben történő törvényi szabályozása is a hatósági intézkedés csökkentését eredményezte. Tapasztalataink szerint, azonban a hatósági intézkedés ebben az életkorban nem eredményes, nem ér célt. Úgy látjuk, hogy sem az iskoláztatási támogatás felfüggesztése sem az esetlegesen kiszabott szabálysértési bírság nem jelent visszatartó erőt a szülő számára.

A kezelt problémák köre

A gyermekjóléti szolgálat tevékenysége a kezelt probléma típusa szerint az ellátott gyermekek körében Polgár városában

<i>A Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége az ellátott gyermekek száma szerint (ellátott gyermekek a fő probléma szerint)</i>	2012. év	2013. év	2014. év
anyagi (megélhetési, lakhatási, stb.)	38	41	65
Gyermeknevelési	26	32	36
gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	13	12	12
magatartászavar, teljesítményzavar	17	8	23
családi konfliktusok	20	16	15
szülők vagy a család életvitele	28	23	27
szülői elhanyagolás	7	4	8
családon belüli erőszak	2	2	-
fogyatékoság, retardáció	2	2	7
Szenvedélybetegség	3	1	29
<i>Összesen :</i>	<i>156</i>	<i>126</i>	<i>222</i>

2014. évben az anyagi problémákkal 65, valamint az elégtelen gyermeknevelés miatt 32 gyermekkel foglalkozott legnagyobb számban a gyermekjóléti szolgálat. Megjelennek problémaként a családi kapcsolatok díszfunkciói (anya-gyermek, párkapcsolati konfliktusok) 15 gyermek esetében, majd a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség is 12 gyermek vonatkozásában.

Az anyagi nehézséggel küzdő családok részben a családtámogatási ellátásokból és szociális támogatásokból élő, hosszabb ideje munkanélküli szülők családjaik igényelnek fokozott odafigyelést a szolgálat részéről.

A családok életmódjából, a következtelen és elhanyagoló nevelésből adódon egyre több gyermeknél tapasztalható az agresszív magatartás, mely egy része a kielégítetlen szükségletekből (fusztráció), más része a média és a család által közvetített mintákból adódik.

Tevékenység köre

*A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységének száma (halmozott adat) Polgár városában
2014. évben*

Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma (halmozott)	Ellátott gyermekek száma
Információnyújtás	160	82
Tanácsadás	72	46
Segítő beszélgetés	246	116
Hivatalos ügyekben való közreműködés	381	61
Családlátogatás	567	116
Közvetítés más szolgáltatásba	1	1
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	9	9
Esetkonferencia	2	4
Összesen	1438	319

A gondozott családok esetében szakmai tevékenységünk illetve az esetkezelések jellege nagyban megváltozott. Az utóbbi évben egyre több új keletű problémákkal állnak szembe a családgondozók, melyek pszichésen nagyon megterhelőek. Egyre gyakrabban kerülnek a családgondozók klienskörébe családon belüli bántalmazás alanyai, kábítószer fogyasztó kliensek, pszichiátriai problémákkal küzdő gyermekek és szülők.

Munkánk során így nem az információnyújtás az elsődleges feladatunk, hanem nagy szerepet kapott a segítő beszélgetés, tanácsadás.

A gondozott családokkal a kapcsolattartás leginkább családlátogatás formájában valósul meg.

A forgalmi adatok az alábbiak szerint változtak:

	2012.	2013.	2014.
Polgár	1539	1593	1634

A táblázat adatai jól tükrözik, hogy a városunkban egyre inkább megismerték tevékenységünket és sokan kérik segítségünket problémás ügyeik megoldásában.

Kriminalisztikai mutatók

Megnevezés		Gyermekek száma		
		Nem volt gondozásban	Alapellátásban	Védelemben
Szabálysértés elkövetése	Gyermekkorú	0	3	0
	Fiatalkorú	1	1	1
	Összesen	1	4	1
Bűncselekmény elkövetése	Gyermekkorú	0	0	0
	Fiatalkorú	0	0	0
	Összesen	0	0	0
Összesen:		1	4	1

A gyermekek- fiatalok körében leggyakrabban elkövetett szabálysértés a kis értékre elkövetett lopás volt. Bűncselekményt elkövető gyermekkorú és fiatalok 2014-ében nem került a gyermekjóléti szolgálat látókörébe.

A gondozott családokkal a kapcsolattartás leginkább családlátogatás formájában valósul meg. A családlátogatások száma 567 alkalom volt a 2014. évben.

A családgondozás során leggyakrabban előforduló problémátípusok: a szülők vagy a család életvitele, gyermeknevelési, anyagi problémák, valamint az igazolatlan mulasztások.

Szolgálatunk a tavalyi évben nem látta el szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anya gondozását.

Gyakran kéri fel szolgálatunkat a bíróság gyermek elhelyezési per, gyermektartásdíj megállapítása iránti per során környezettanulmány elkészítésére, 2014. évben 13 alkalommal. Ebben az évben is folyamatos volt Szolgálatunk részéről az óvodáztatási támogatás felhasználásában nyújtott segítség, közreműködés a családgondozók által, mely 12 esetet jelentett.

A jelzőrendszerrel való együttműködés és az intézmény kapcsolatrendszere

A Szolgálat veszélyeztetettséget észlelő- és jelző rendszert működtet. A jelzőrendszer éves munkaterv alapján végzi tevékenységét, s évente egy alkalommal – március 31-ig - tanácskozást szervez, melyen értékeli tárgyévi tevékenységét és szükség szerint javaslatot fogalmaz meg a fenntartók felé a gyermekjóléti alapellátás fejlesztésére. A törvényi előírás

kötelezővé teszi a szakmaközi megbeszélések összehívását is. Ezeken a találkozókön egy-egy meghatározott témakörben megbeszéljük szakmai tapasztalatainkat, illetve az aktuális problémákat.

Tapasztalatunk, hogy a közoktatási intézmények a jelzőrendszer leghangsúlyosabb tagjai, elsősorban igazolatlan mulasztások miatt jelzenek felénk.

A jelzőrendszeri tagoktól a szolgálathoz érkező esetjelzések alakulása Polgár településen

Jelzőrendszer tagjai	Jelzések száma 2012. évben	Jelzések száma 2013. évben	Jelzések száma 2014. évben
Védőnők	22	17	24
Háziorvos	0	1	0
Közoktatási intézmény	165	133	97
Rendőrség	21	14	11
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet,	4	0	0
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat	13	-	5
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	21	30	19
Napközbeni kisgyermek ellátást nyújtók	7	10	4
Pártfogó felügyelet	6	8	3
Állampolgár	5	3	16
Összesen	264	216	179

Az esetjelzések általános tendenciáit követve a szóbeli jelzések száma az eltelt időszakban továbbra is magas arányt mutatnak. A kollegák kiemelt figyelmet fordítanak a jelzések formai és tartalmi követelményeire. A fenti mutatók alapján továbbra is a hatósági illetve az oktatási-nevelési intézmények és védőnők felől érkeznek az írásos jelzések zömében. Az adatokból látható, hogy az állampolgárok is egyre gyakrabban élnek jelzési kötelezettségükkel Szolgálatunk felé.

Látható az adatok alapján, hogy a jelzések Szolgálatunkhoz igen magas számban továbbra is a közoktatási intézményektől érkezik, melynek egyik oka az igazolatlan hiányzásokkal kapcsolatos jelzési kötelezettség. Az elmúlt három évet tekintve azonban csökkenés figyelhető meg az iskolai jelzések számában, melynek oka elsősorban az a törvényi szabályozás, mely a tankötelezettségi korhatárt 16. életévben állapítja meg.

Gyermekjóléti szolgálat megbeszéléseinek típusa és száma

A családgondozói munka folyamatos együttműködést, együttgondolkodást igényel valamennyi feladat, valamennyi gondozott család, hozzánk forduló ügyfél vonatkozásában. Ez az együttműködés a tavalyi év folyamán is jellemezte tevékenységünket.

Az elmúlt években szoros, élő kapcsolatot alakítottunk ki a jelzőrendszer tagjaival. A szolgálatunk folyamatosan kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival esetmegbeszélések, esetkonferenciák, szakmaközi megbeszélések formájában. Az esetmegbeszéléseken feltárjuk a veszélyeztetettséget előidéző okokat és ezek megoldására közösen teszünk javaslatot. Az elmúlt év során 2 alkalommal került sor esetkonferenciára az érintett szakemberek részvételével, mely 4 gyermeket érintett 2 családból. A gyermekjóléti szolgálatunk fontos feladata, az intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása. A jelzőrendszer tagjai kötelesek egymással együttműködni, és egymást kölcsönösen tájékoztatni a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

A gyermekjóléti szolgálat és az észlelő- és jelzőrendszeri tagok együttműködésének elősegítése illetve hatékonyabbá tétele érdekében szakmaközi megbeszéléseket tart. Az évfolyamán 5 alkalommal került sor a gyermekjóléti szolgálat és egy-egy szakma részvételével szakmaközi megbeszélésre.

Gyermekjóléti Szolgálatunk által 2014. évben megrendezésre került szabadidős programok

A Gyermekjóléti Szolgálat nagy hangsúlyt fektet a prevencióra. Rendszeresen szervezünk az ellátási területen élő gyermekek és fiatalok számára a hasznos szabadidő eltöltését segítő programokat: kézműves és prevenciós foglalkozásokat.

Évről-évről szervezzük a jeles ünnepekhez kapcsolódó programokat. Pályázati forrásokból szeretnénk minél hasznosabb, kreatívabb, értékközvetítő programokat megvalósítani.

A tavalyi évben már második alkalommal került megrendezésre a Családi nap elnevezésű városi szintű rendezvényünk, ahová színes és változatos programokkal vártuk a gyermekes családokat. Programunk sikerességét bizonyította a részt vevők magas száma.

A tavalyi évben a halloween-hez kapcsolódó kézműves foglalkozásra került sor, melyen 10 gyermek vett részt.

Adományozás

Adományozásunk a korábbi évekhez hasonlóan több szálon fut. Egyik ága a Magyar Élelmiszer Banktól kapott tartós élelmiszerek eljuttatása a város jogosult lakóihoz. Itt mindig elsőként látjuk el a több gyermeket nevelő nehéz anyagi körülmények között élő családjainkat. Másik ága a lakosság által felajánlott adományok kiosztása. Nagyon sok ruhát és játékot juttatunk el azokhoz a családokhoz ahol legnagyobb szükségét érezzük. A tavalyi évben 7 család részesült a lakosságtól felajánlott bútorokban.

Önkéntes tevékenység, társadalmi tevékenység

A tavalyi évhez hasonlóan az intézmény elhivatottsággal bíró, önkéntességet vállaló munkatársaival téli adománygyűjtő akcióban vettünk részt 2014. november 28-29-én. E gyűjtés tartós élelmiszerek közvetítését alapozta meg, s kapcsolódott a Karácsonyi Ünnepekhez. Egy péntek délutáni és egy egész napos elfoglaltsággal a tiszaujvárosi TESCO áruházban folytatott, tartós élelmiszergyűjtésen vettünk részt az Élelmiszerbank Egyesületéhez kapcsolódva. Eredményeképpen 750 kg élelmiszer gyűlt össze, melynek egy részét Szolgálatunk osztott ki a gondozott családjai között, 20 gyermekes családot, egyenként 6 kg tartós élelmiszeradományban részesítette.

Gyermekjóléti Szolgálat tapasztalata

2014-ben tapasztalható volt a Gyermekjóléti Szolgálat részéről, hogy megnövekedett a tartósan szegény családok száma, ezzel párhuzamosan nő veszélyeztetett gyermekek száma, csökken a szülők motiválhatósága, érdektelenné, apatikussá válnak. A településen élő, Gyermekjóléti Szolgálattal kapcsolatba kerülő családok jelentős része rendkívül alacsony jövedelemből és egyre rosszabb lakás- és szociális körülmények között él. Tapasztalataink szerint az esetek jelentős részében az egyik, illetve gyakran mindkét szülő álláskereső, az ezzel járó anyagi nehézség a legtöbb családnál konfliktusokat idéztek elő, melyek kezelése több esetben igényelt segítséget.

A higiénés és egészségi állapotok is romlást mutatnak, így a gyermek fejlődési feltételei is rosszabbak, melyek iskolai sikertelenségekhez, lelki betegségekhez és devianciákhoz vezetnek.

A gyermeknevelés terén főleg az jelenti a problémát, hogy a szülők következtlen, ráhagyó nevelési módszereket alkalmaznak, nem fordítanak kellő odafigyelést gyermekeik tanulmányi munkájára, szabadidejének eltöltésére, illetve életkorukból adódó problémáikra.

Legnehezebb feladat elfogadtatni, hogy elsősorban a szülők, a család feladata, felelőssége és kötelessége a gyermek egészséges fejlődést elősegítő körülmények biztosítása, ehhez segítséget kell nyújtani az államnak és az általa működtetett intézményeknek, szolgáltatóknak.

A cél az, hogy a helyi gyermekjóléti szolgálat feladatát úgy tudja ellátni, hogy mind a helyi közösség, a kliens, a városvezetés, a jelzést tevő, a szakma képviselői elégedettek legyenek. Ehhez támogatást kell kapniuk a különböző intézményektől, a fenntartótól, a szakemberektől. Fontos, hogy ne egymástól elkülönülten, hanem együttműködve, egymást kiegészítve, a feladatokat és a felelősséget megosztva végezzük feladatunkat.

Nehézségeink

- Továbbra is léteznek olyan látens problémák (családon belüli erőszak, drogfogyasztás, uzsorakamat), melyek egyéb probléma jelzése kapcsán kerülnek csak látókörünkbe. A családon belüli erőszak áldozatává vált személyek, ha kérnek segítséget, gyakran még az érdemi intézkedés előtt meggondolják magukat és elzárkóznak a további együttműködéstől, különösen a gyermekeket érintő bántalmazás esetén fontos és kiemelkedő szerepe van a jelzőrendszernek.
- A 13-18 éves korosztály körében egyre erősebben érezhető az alapvető érték- és normarendszer súlyos felborulása, a devianciák (bűnelkövetés, dohányzás, drog- és alkoholfogyasztás, korai szexuális élet) elfogadottá válása. Gyakori, hogy a bizonytalan, tehetetlen szülők kétségbeesve állnak a gyermekkel kapcsolatos magatartási, beilleszkedési problémák előtt, melyek a kisgyermekkorától alkalmazott következetes szülői attitűd alkalmazásával elkerülhetőek lettek volna.
- Nehézségként éljük meg, hogy sem az iskoláztatási támogatás szüneteltetése, sem az esetlegesen kiszabott szabálysértési bírság nem jelent visszatartó erőt a szülő számára. Az igazolatlan hiányzások tekintetében problémaként jelenik meg a szülői passzivitás, motivátlanság, érdektelenség, olykor a nyílt ellenségesség, fenyegetőzés.

- A szülők, akik számára fontos az iskoláztatási támogatás rendszeres folyósítása kéri gyermeke magántanulói jogviszonyának létesítését, s ezáltal megszűnik továbbiakban az igazolatlan iskolai hiányzás. Szintén problémát jelent az, hogy a hiányzás nem szűnik meg, csak átalakul igazolt hiányzássá.

Záró gondolatok

A Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóinak az esetszáma folyamatosan növekedő tendenciát mutatnak. A gyermekjóléti szolgálat szakmai létszáma minden tekintetben megfelel a 15/1998. (IV.30.) NM rendeletben foglaltaknak, azonban az esetszámuk tekintetében az egy családgondozó által gondozott esetek száma a jogszabályban meghatározott egy családgondozó által kezelhető esetszámot meghaladja.

A törvényi szabályozások következtében újabb és újabb feladatokkal bővül a gyermekjóléti szolgáltatás tevékenységi köre (az iskoláztatási támogatás, megelőző pártfogás), s az ezekkel kapcsolatos munkánk egyre leterheltebbé teszi a munkatársainkat. Az bizonyos, hogy a klasszikus esetmunkára, esetvezetésre egyre kevesebb időt tudunk szakítani.

A feladatok bővülése, valamint a nagy mennyiségű adminisztrációs munkánk mellett egyre kevesebb hangsúlyt tudunk fektetni a gyermekjóléti szolgálat egyik legfontosabb feladatára a prevencióra.

Egyre gyakrabban kerülnek a családgondozók klienskörébe családon belüli bántalmazás alanyai, kiskorú, illetve fiatalok ellen elkövetett nemi erőszak áldozatai, kábítószer fogyasztó kliensek, pszichiátriai problémákkal küzdő gyermekek és szülők. A szupervízió, a továbbképzéseken való részvétel lehetne olyan terület ahonnan plusz energiákat, eszközöket lehetne vételeznünk, melyre az elmúlt években sajnos nem volt lehetőségünk.

Úgy vélem, hogy az ellátási területünkön jelentkező súlyosbodó problémák, valamint a problémák nagyságrendje, mélysége és összetettsége szükségessé tennék egy 1 fő pszichológus állandó, folyamatos foglalkoztatását, heti 2x2 órában, annak ellenére, hogy jogszabály ezt nem teszi kötelező érvényűvé.

Polgár, 2015. május 07.